

J a n H u s

Povijesni prilog »katoličke netrpeljivosti«

U v o d

NAKON ženidbe Rikarda II. Engleskog s Anom Luksemburškom (1382) nastaje živ znanstveni saobraćaj između oxfordskog i praškog sveučilišta. Interes, što ga je Wiklif pobudio svojom naukom u Engleskoj, prijede i u Češku. Ideje Wiklifove širile su se pomalo; trebalo je samo, da se nađe koji jači duh, pa da iz tog tinjanja plane čitav oganj.

God. 1369. rodi se u Husincu Ivan Hus od siromašnih roditelja. Izabra svećenički stalež te svrši svoje nauke u Pragu. G. 1393. postigne bakalaureat, 1396. već je magister artium, a 1398. profesor na istom fakultetu. — G. 1402. posta rektorom sveučilišta i propovjednikom u Betlehemsjoj kapeli. To je važna godina u njegovom životu.

Osobno ozbiljan, revan i strog, osjećao je Hus potrebu reforme; on je gorio od želje za njom. Nadasve je grmio protiv nevaljalih svećenika, koji nijesu marili za svećenički ideal. Toj želji za reformom pridruži se žarki Husov patriotizam: kao što mu je kršćanstvo najidealnija religija, tako mu je i češka nacija najuzvišenija na svijetu. Da su te dvije plemenite težnje ostale u granicama poslušnosti prema crkvenom autoritetu, donijele bi obilno ploda, ovako mu baš one postadoše izvorom najopasnijih zabluda.

Da je Hus ostao jednostavan profesor na sveučilištu u Pragu, njegov utjecaj ne bi nikad prešao granice onog obrazovanoga kruga, koji ga je okruživao. — No on postane propovjednikom t. zv. Betlehemske kapele; ona je »pučko sveučilište« odakle Hus s velikom žestinom širi svoje ideje u masu. Nikad ne bi Hus imao tolikog uspjeha, da nije zapadna shizma unijela u katoličku Crkvu neku zabunu i smetenost: nije se znalo, tko je pravi papa; radi toga su vrata otvorena revoluciji, duhovni autoritet je uzdrman.

Za slabe uprave praškog nadbiskupa Skworeza, pa za sedisvakancije iza njegove smrti, uvlačila se kriva Wiklifova nauka sve više u narod. Praško je sveučilište smatralo svojom dužnošću, da tome širenju stane na kraj. Rektor sazove zato 28. V. 1403. sve profesore na sastanak i pročita pred njima 45 osuđenih Wiklifovih članaka. Jedini se Stanislav de Znaim usudio da brani nauku sadržanu u njima; Hus i Nikola Litomysl samo protestiraše protiv netočnog i »nelojalnog« izbora članaka. Većina profesora ipak osudi nauku i izjavi, da se na sveučilištu ne može naučavati.

Novim nadbiskupom praškim posta g. 1403. Zbyneck (Zbinko), osredni teolog, ali vrlo revan apostol prave reforme. Kako

se Hus još nije kompromitirao pristajanjem uz nauku Wiklifovu, nadbiskup Zbinko zasvjedoči mu svoje povjerenje imenovavši ga sinodalnim propovjednikom.¹

Obojica su jednako mrzila razvratnost i konkubinarstvo, tu »satansku smolu« među klerom. Prijateljstvo im trajalo sve do g. 1407. —

Te se godine svršava prva epoha Husovog vjersko-dogmat-skog razvitka. Iz njegovih spisa iz te epohe vidimo, da ga još ni- jesu Wiklifove ideje zarazile, premda je poznavao dosta Wiklifo- vih spisa.²

Od g. 1407. postaju Husove propovjedi sve revolucionarnije i subverzivnije. Od javnog udaranja na poroke svećenstva, što je bilo možda nerazborito ali nikakvo zlo po sebi, padao je Hus po- malo ali sve više u ekstrem, on se sve više oduševljavao za Wi- klifa, koji je već bio osuđen kao heretik. Značajno je, da su nje- govni kasniji najžešći protivnici, Stanislav de Znaim i Stjepan Pa- lecz, sada bili vrlo oduševljeni za Wiklifa.

G. 1408. osudi praško sveučilište ponovno Wiklifove članke. Kao za inat skupe se pristaše Wiklifa zasebno, među njima Hus, Stjepan Palecz, Stanislav de Znaim, i dodadu univerzitetskoj osudi značajnu klauzulu: »Nitko ne smije lakoumno naučavati ili pri- stajati uz ijedan od 45 osuđenih (Wiklifovih) članaka u njiho- vom heretičkom ili sablažnjivom smislu.« Ovih šest zadnjih riječi dodali su pristaše Wiklifovi i tim dakako osu- jetili svu osudu. Kad im je tko prigovorio, da naučavaju krivu Wiklifovu nauku, odgovorili bi: da, ali ne u heretičkom smislu. Tom će se metodom izigravanja Hus uvijek kasnije služiti, pa i na crkvenom saboru.

U to donesu dva studenta iz Oxforda u Prag tobožnji memo- randum oxfordskoga sveučilišta, pun hvale za Wiklifa s tvrdnjom, da se Wiklifu nikad nije dokazala nijedna zabluda. Hus se dade za- vesti te izjavi u jednoj propovijedi, »da bi bio vrlo zadovoljan, kad bi mu uspjelo, da zadobije kakvo malo mjestance u nebu pokraj Wiklifa«. Tako je dakle Hus misiju, dobivenu od Crkve, da prop- vijeda njezin nauk, upotrebljavao za to, da na nju navaljuje, jer je Wiklifov nauk pravi atentat na svaki, napose crkveni autoritet, a osim toga je taj nauk bio već izričito od Crkve zabačen. Kad se je kasnije dokazalo, da je cijeli memorandum lažan, bilo je pre- kasno; vuk je već pod ovčjim runom duboko zadro u češki narod.

Da stane Wiklifovoj nauci na put, zapovjedi nadbiskup Zbinko propovjednicima, da narod točno pouče, kako iza konse- kracije pod prilikama kruha ne ostaje ništa drugo osim Tijela Gospodnjega, a pod prilikama vina ništa drugo osim Predrago- cjene Krvi. To je odredio zato, jer je Wiklif tvrdio, da iza konse-

¹ Ovaj je morao na sinodama praškog svećenstva, koje su tada bile vrlo česte, opominjati svećenstvo na njegove dužnosti.

² Hefele - Leclercq: Histoire de Concile, T. VII. dio I. p. 110—126.

kracije ostaje i dalje kruh i vino. Hus i druge pristaše Wiklifa odmah protestirahu protiv te naredbe, jer su mislili, da nadbiskup tvrdi, da se pod prilikama kruha krije samo Presveto Tijelo bez Predragocjene Krvi, — što biskup nije nikako mislio — te da bi prema tome i za svjetovnjake bila potrebna sv. Pričest pod oba-dvije prilike. Zanimljivo je konstatirati, da ti isti Husiti sada protestiraju protiv onoga, što će kasnije svim žarom braniti kao »dogmu«.

Ljeti g. 1408. optuži praški kler Husa, da ih odviše napada. Zbinko ga pozove, da se opravda. Kako se Hus branio samo sofizimima, zabrani mu Zbinko propovijedanje. Hus ne poslušao, nego postavi tezu: »Dopušteno je svećeniku propovijedati i bez autorizacije papine ili nadbiskupove, pače i protiv nje.« Prvi otvoreni istup Husov protiv crkvenog autoriteta!

Sporu oko Wiklifove nauke pridruži se narodno pitanje praškog sveučilišta. Nijemci su udarali na Wiklifa a Česi ga branili. Prevladavali su oni prvi, jer su imali tri glasa više, te bi tako uvijek nadglasali Čehe. Ispočetka je kralj Većeslav davao pravo Nijemcima, misleći, da će ih tako sklonuti, da i oni skupa s nadbiskupom prelome vjeru zadanu Grguru XII. i da će se priključiti protupapi Aleksandru pisanskome, kao što je to on s Česima već učinio. Kad to Nijemci ne htjedoše, oduzme im Kralj (18. I. 1409.) njihova tri glasa i ostavi samo jedan, a Česima dađe tri glasa. Nijemci napuste praško sveučilište i osnuju svoje u Leipzigu, a Hus postane prvim rektorom čisto češkog sveučilišta.

Odsad Husova drskost u propovjedima raste iz dana u dan. Sve se jasnije vidjelo, da Hus pomalo napušta stanovište Crkve, da ne očekuje reformu od nje, nego da sve jače ističe princip subjektivizma: što god Crkva rekne, on pojedinac će ispitivati, imali ona pravo ili ne!

Kralj je bio u za nj, nadbiskup je radi svoje vjernosti Grguru XII. bio nemoćan i tako je Hus mogao propovijedati sve i protiv zabrane. No 2. IX. 1209 prista i nadbiskup za protivpapu Aleksandra i postao kraljevom pomoću sudac svojim protivnicima, Husitima. Papa Aleksandar naloži, da suzbije Wiklifovu nauku a Zbinko pođe još i dalje, te osudi i knjige Wiklifove na oganj. Sveučilište protestira protiv toga i predobije kralja za sebe, predočivši mu, da bi to bila velika sramota za Češku, kad bi vanjski svijet doznao, da se u Češku uvukao toliki broj Wiklifovih knjiga.

Husov neposluš ide sve dalje. Usprkos zabrani papinoj Hus je i nadalje propovijedao u Betlehemskoj kapeli, no ujedno je apelirao na papu protiv osude Wiklifovih knjiga na oganj. Nadbiskup Zbinko ne mareći za to spali sve one knjige, koje mu bijahu predane. Husite to strašno uzruja, oni izruže nadbiskupa, pače mu zaprijete smrću. Nadbiskup nato udari Husa ekskomunikacijom. Sad nastaje pravi nered. Jerolim Praški, učenik i prijatelj Husov, nadmašio je učitelja u nasilju. Došao je dotle, da je svojim vlastitim rukama strmoglavio nekog karmelićana u Vltavu, jer je taj

veoma revnovao protiv heretika. Većeslav osudi nadbiskupa, da plati znatnu svotu za spaljene knjige, a Husu dopusti, da na sveučilištu javno komentira djela Wiklifova. Nasiljima odsad nikad kraja. Redoviti su napadači baš Husiti. Palacky, sunarodnjak, štoviše i pristaša Husov, sudí o tom ovako: »Vladanje se Husovo u tim danima nemira lakše razumíje, nego što se može opravdati. Ne može biti sumnje, da je njegova revnost oko reforme klera bila jednako legitimna kao i dobro smišljena, ali jednako je istina, da je njegova nauka prijetila, da će podrovati cijelu Crkvu. Nastavljajući javno naviještati pogreške i zlouporabe crkvenih poglavara, on je odviše lako zaboravio, da je umjerenost i poslušnost također u redu kršćanskih kreposti.³

Novi papa Ivan XXIII. pozove Husa u Bolognu, da se tu opravda radi svega, što je dosad počinio. No Većeslav je neprestano radio kod pape oko toga, da Hus ne bude pozvan u Italiju, nego da se stvar ispita u Češkoj. Da ta stvar bolje uspije, pošalje kralj dvojicu poslanika, da papi stvar usmeno rastumače. a Hus pošalje tri svoja prijatelja, da zastupaju njegovu parnicu. Kardinal Colonna imao ih je preslušati. Kad su ova trojica vidjela, da kod njega ne mogu ništa postići, apelirali su na papu. No apel ne zapriječi, kardinala Colonna, da ne udari Husa ekskomunikacijom radi upornosti. Ali Ivan XXIII. uzme mu proces iz ruku i preda drugoj dvojici kardinala. Kasnije je stvar, ne znamo točno zašto, preuzeo kardinal Brancaccio, koji nakon dugog otezanja naloži, da se Hus mora svakako ekskomunicirati. Nadbiskup praški ekskomunicira nato (15. III. 1411.) Husa, a Prag udari interdiktom. No Hus apelira sad na generalni koncil i nastavi s propovijedaњem. Neposluh i prkos bio je potpun. U srpnju 1411. izmiri se Većeslav sa svojim bratom Sigismundom. To bude uzrokom i kratkotrajnom pomirenju između husita i nadbiskupa. Nadbiskup se imao pokoriti kralju i javiti papi Ivanu XXIII., da ne zna, da u Češkoj ima heretika. Hus pisa isto papi, da je neistina, što ga optužuju radi hereze; on bi vrlo rado došao u Italiju, da se lično opravda, da se nije bojavao zasjeda svojih neprijatelja. On je spreman još jednom odgovoriti svim svojim neprijateljima, pa, ako mu se dokaže zabluda, spreman je da podnese kazan ognja pod uvjetom, da bi i njegovi protivnici bili isto tako kažnjeni, ako bi se njima dokazala zabluda. Istog dana (1. IX. 1411.) pisao je kardinalskom zboru, da ga nadbiskup Zbinko samo zato progoni, jer je pristao uz pizanski sabor proti Grgura XII. Moli kardinala, da ga dispensiraju od dužnosti, da se mora lično staviti pred sud u Italiji. On je nedužan i spreman, da se opravda pred svim češkim prelatima i pred češkim sveučilištem.

Ovo se pismo nije slagalo s Husovim spisima iz toga doba. U njima on napada načelo predaje i crkvenog učiteljstva. Heretik

³ Palacky; Geschichte von Böhmen, t. III. a. p. 254. apud Hefele - Lelclerq o. c. p. 138—139.

je za njega samo onaj, koji stoji u formalnoj protivnosti sa Sv. Pismom. U drugom spisu brani on djela Wiklifova i neke od osuđenih njegovih članaka, na pr. članak, da onaj, koji je u smrtnom grijehu, ne može ostati ni vremeniti ni duhovni poglavar — načelo, koje legitimira svaku neposlušnost i otvara širom vrata najopasnijim revolucijama.

Nadbiskup Zbinko umre dne 28. IX. 1411. Na njegovo mjesto izaberu Albika od Uniczova. Papa Ivan XXIII. potvrdi taj izbor, pošalje palij novom nadbiskupu i s njime novu bulu, kojom se naviješta križarska vojna protiv Ladislava Napuljskog (onog istog, što je prodao našu Dalmaciju Mlečanima za 100000 dukata g. 1409.).

Radi te bule razigra se u Češkoj pravo vrzino kolo. Hus i njegovi pristaše obore se svom žestinom na bulu, koja poziva na proljevanje kršćanske krvi. Oni se toliko zaboraviše, da su papu nazivali »antikristom«. Hus objavi tezu protiv bule, u kojoj izjavi, da ne pozna drugog autoriteta do »Sv. Pisma i Kristova zakona«. Nekim prijateljima Husovim to bude previše, oni ustanu na obranu bule, no bez uspjeha. Hus je obilazio crkve, napadao propovjednike, poticao narod protiv crkvenog autoriteta. Da stane neredima na kraj, odredi kralj Večeslav, da će biti smrću kažnjeni svi oni, koji budu u buduće vrijeđali rimskog papu.

Povodom te odredbe praški magistrat uhvati 11. VII. trojicu mladića i dade im odrubiti glave, jer su se 10. VII. ogriješili o kraljevu naredbu. Njihova tjelesa budu pokopana svečano u Betlehemske kapeli, a Hus ih je u svojem govoru slavio kao mučenike. Ta Husova pretjeranost sasvim odvoji od njega većinu starih profesora i njegovih prijatelja, na pr. Stanislava i Petra od Znajma, Stjepana Palecza i druge, koji se, premda Česi kao i on, izjaviše odlučno protiv Husa i Wiklifove nauke. Odsad će Stjepan Palecz, dekan teološkog fakulteta, voditi borbu protiv Husa i njegove nauke. Praško sveučilište na to nanovo osudi i Husovu i Wiklifovu nauku.

Svi ti događaji, kolikogod i bili po sebi žalosni, samo su sjajno svjedočanstvo u prilog crkvenoga učiteljstva, koje je imalo potpuno pravo, kad je osudilo Wiklifove teze, dok se razlikovanje »heretičkoga« i »neheretičkoga« značenja njihova, kojim su Hus i njegovi prijatelji toliko operirali, pokazalo sasvim neumjesnim.

U isto vrijeme pošalje praški kler preko svog poslanika Mihajla de Causis (taj je nadimak dobio odatle, što je u Rimu bio procurator »de causis« fidei) svoje tužbe na Husa. Mihajlo preda stvar kardinalu Petru de S. Angelo, koji udari Husa oštrom ekskomunikacijom, a svaki kraj, gdje bi Hus boravio, udari interdiktom (ljeti 1412.). Sad počne Stjepan Palecz otvoreno propovijedati protiv Husa. Župnici praški revno provedu interdikt u djelo. Hus je opet nastojao, kako bi digao češku aristokraciju protiv interdikta i »apelira na Krista«! Cijeli svijet zna, veli Hus u svome »apelu«, da je njegov neprijatelj Mihajlo de Causis isposlovao kod kardinala ekskomunikaciju, dok kardinal nije htio da primi nje-

gove isprike, što nije lično došao u Italiju. Nije došao, ne iz neposlušna, nego iz razumnih razloga, od kojih je glavni bio taj, što se bojao, da i njega ne bace u Italiji u tamnicu, kao što su to učinili s njegovim poslanicima Stanislavom Znojmskim i Stjepanom Paleczom u Bologni.

Kralj pozove Husa, da se udalji iz Praga, da se u Pragu uz-mogne vršiti služba Božja. Hus ode u prosincu 1412. u dvorac Kozihradek (na istom su mjestu kasnije podigli grad Tabor) a iza smrti njegova gospodara u grad Krakovec. U te dvije reziden-cije napisao Hus cijeli niz djela, od kojih je najvažnije »De Ecclesia«. Tu su sadržane sve glavnije zablude Husove, radi kojih je i bio osuđen.

Već je sama definicija Crkve naopaka, pa će kasnije roditi žalosne rodove. Crkva nije za Husa kao za katolike vidljivo nego nevidljivo tijelo, sastavljeno samo od onih, koji su predodređeni za život vječni. Onaj, koji je »određen« za pakao kao na pr. Juda, makar bio apostol, nije nikad bio članom Kristove Crkve. Nitko bez posebne objave ne može znati, da li je član Crkve. Nijedan svjetovnjak nije dužan gledati u crkvenom poglavaru člana prave Crkve pače, ako vidi da griješi, mora vjerovati, da taj poglavar nije član Crkve, prema tome ne mora ga ni slušati. Hus sasvim protivno historijskoj istini, tvrdi i to, da je dosta papa bilo here-zom zaraženo, da je na papinskoj stolici sjedila jedna žena, papisa Ivana, itd. Tokom rasprave slavi tri »mučenika« iz Betlehemske kapele kao »uzore zakonite neposlušnosti prema odlukama Crkve«. Na koncu se još jednom izjavljuje za onih 45 osuđenih Wiklifovih članaka.

Isti duh struji i ostalim njegovim polemičkim djelima protiv Stjepana Palecza i drugih. U spisu »De abolendis sectis« zahtijeva ukinuće svih crkvenih redova, jer da redovnici gore obdržavaju zapovijedi Božje nego zločinci, a u drugom spisu pripisuje mnogu crkvenu uredbu i predaju nikom gore, nego samom nečastivom.

Osim pisanja vodio je Hus živu korespondenciju sa svojim prijateljima. U listovima čitamo iste zablude. Hus se tješi, da su i Spasitelja osudili »biskupi i svećenici« (naime židovski starje-šine i pismoznanci)! Ekskomunikacije da se ne treba ništa bojati, ta ona dolazi od ljudi, a ne od Boga; papu i kardinale naziva čak paklenim zmajem itd. Žalosno, da se dotle dao zavesti taj ispo-četka tako revni duh. Sličan psihološki proces vidimo kasnije i kod Luthera. Obojica su ispočetka iskreno obećavala, da će se pokoriti Svetoj Stolici, a kasnije su se najnedostojnijim riječima obarali na nju.

Svoju je otrovnu nauku Hus ujedno širio među narod, crta-jući mu najcrnijim bojama papu, kardinale i kler. Herezija je sve dublje zahvaćala narod. Taj je napredak ozbiljno zabrinuo nasljed-nika češkog prijestolja, rimskog cara Sigismunda, koji je već u prosincu 1413. molio papu, da sazove koncil u Konstanz. Sa svođa dvora u Lombardiji pošlje Sigismund nekoliko češke gospode k

Husu, da ga sklonu, te dođe na koncil. Kralj Većeslav odobri namjeru svoga brata, ali Husu nije ništa htio zapovjediti. Više ga je prijatelja savjetovalo, da ne ide, no Hus se smatrao u savjesti obvezanim da ide, jer je sam od pape prizvao na koncil i jer je želio, da svoju nauku javno opravda i dokaže, da u njoj nema ništa heterodokсно.

Hus se doista vrati u Prag, te dade priljepiti po ulicama oglase, pisane na latinskom, njemačkom i češkom, u kojima izjavi, da je spreman braniti svoju vjeru i pred nadbiskupom i pred saborom. Na kraju latinskog teksta stajale su riječi: da hoće dokazati svoju nevinost »pomoću dekreta i kanona sv. Otaca«. U njemačkom je tekstu stajala protestantska fraza »po sv. Pismu«, a u češkom tekstu tih riječi uopće nije ni bilo. Značajno!

Dne 1. IX. 1414. zahvali Hus caru Sigismundu na njegovoj dobroti i obeća mu, da će poći u Konstanz pod zaštitom njegova carskog putnog lista (salvus conductus). Samo ga moli za jednu milost, da bude naime javno saslušan te tako uzmožne dati račun o svojoj vjeri pred čitavim koncilom. (U svojoj naivnosti Hus je mislio predobiti saborske oce za svoju nauku). On se ne boji »isповјediti Krista« ni podnijeti smrt za »pravu vjeru«.

Prije odlaska Hus se pismeno oprosti od svojih prijatelja: ide, veli, premda »bez putnog lista«, među svoje neprijatelje, još brojnije, negošto ih negda imao Krist, od kojih su najljucći njegovi vlastiti sunarodnjaci. Moli ih, da mu isprose od Boga duševne jakosti, da neustrašivo umre, ako je smrt neizbježiva, ili, ako se ima vratiti, da to bude časno i bez izdaje istine.⁴

Da Hus uzmožne biti siguran, kako za puta, tako za svog boravka u Konstanzu, imenuje Sigismund zajedno s Većeslavom 3 češka plemića, da ga prate: Ivana i Henrika Hlunskog i Većeslava Dubskog. Dne 8. X. 1414. pisa Sigismund Husu, da ga pratnja čeka i da će doskora primiti i sam dokumēnat putnog lista (dok mu je sam putni list već prije bio odočren). Husu se pridruži još nekoliko njegovih prijatelja, te oni krenu 11. X. 1414. iz Praga. Svagdje su ga lijepo dočekali, osobito u Nürnbergu. Iz Nürnberga ode Većeslav Dubski na Rajnu k caru Sigismundu po putni list, dok se Hus s ostalima zaputio u Konstanz ne čekajući putnog lista. U Konstanz stigoše 3. XI. 1414. Hus se nastani kod neke udovice Fide. Sutradan (4. XI.) odu odmah Ivan i Henrik Hlunski k papi Ivanu XXIII., da mu jave, da je Hus stigao s putnim listom (salvus conductus) regis Romanorum et Hungariae, i da ga zamole i za njegovu zaštitu. Papa dobrohotno odgovori: »Da mi je Hus ubio rođena brata, ne bi mu se dogodila nikakva nepravda.« Papa skine s njega ekskomunikaciju, samo ga ne odriješi od suspenzije, t. j. od zabrane, da propovijeda i čita sv. Misu, no svi su smjeli s njime slobodno počiti.

⁴ Cfr. Hefele - Leclerq: o. c. p. 126—166.

Papa je htio, da odgodi istrađu do kraljeva dolaska, ali je Mihajlo de Causis već 4. XI. predao koncilu tužbu protiv Husa. Zanimljivo je, da se Hus u svojim listovima u Češku neprestano hvali, da je došao bez carskog putnog lista. — 5. studenoga stigne napokon Večeslav Dubski s formalnim dokumentom putnog lista u Konstanz.

28. studenog bude Hus po prviput pozvan, da dođe na prvo preslušavanje. Ivan Hlunski protestira protiv toga u ime carskoga putnog lista tvrdeći, da Hus stoji pod zaštitom carevom, pa se bez careve nazočnosti ne smije početi proces protiv Husa. No Hus odlučio poći, jer napokon on nije došao da polaže račun papi i kardinalima, nego generalnom koncilu.

Pred papom i kardinalima izjavi Hus još jednom svoju mržnju prema herezi: radije bih umro, nego ikad ustrajao u zabludi! Ta izjava djelova vrlo povoljno na prisutne. Oni se povukoše, osta samo jedan franjevac-teolog, da ispituje Husa o nauci o Presv. olt. Sakramentu. Hus je pokazao, da mu je nauka o presv. olt. Sakramentu ispravna. Franjevac je bio zadovoljan. Oko 4 sata popodne skupe se papa i kardinali, prijatelji i protivnici Husovi, da nastave vijećanje. Ta je diskusija bila po Husa nesretna; Hus bude uhvaćen i predan nekom kanoniku na čuvanje. Odavle ga 6 prosinca prevezu u dominikanski samostan na otoku usred jezera, gdje ga zatvore u neku vlažnu sobu, u kojoj je brzo obolio (tako naime stvar pripovijeda Husov prijatelj Petar Mladenović). — Kad je papa čuo za njegovu bolest, poslao mu je svog liječnika i naložio da mu se daje bolja soba. Tu je Hus redigirao još nekoliko vjerskih spisa.

Uzalud je Ivan Hlunski protestirao protiv utamničenja Husovu. — Kasnije je ustvrdio, da Hus nije ni koraka napravio izvan kuće. No poznato je, da je Hus usprkos zabrane nastavio i dalje govoriti sv. Misu, da je propovijedao u svojoj kući brojnim radoznalim posjetiocima, što dakako biskup grada Konstanza nije mogao mirno trpjeti.

Car se Sigismund silno ražesti, kad je čuo, da je Hus uhvaćen. Pošalje nalog da se Hus ima pustiti na slobodu, inače nek se upotrijebi sila. — No nalog osta bez uspjeha. 25. prosinca 1414. stigne napokon i sam car Sigismund u Konstanz.

(Nastavit će se)

I. Jäger D. I.